

## Θαλάσσιες επικοινωνίες και εμπόριο

Στις Κυκλάδες έχουν βρεθεί μερικές από τις πρωιμότερες απεικονίσεις πλοίων στον κόσμο. Απαντούν ως εγχαράξεις πάνω σε αγγεία, ως βραχογραφίες και ως τρισδιάστατα ομοιώματα. Αναπαριστούν κωπήλατα πλοiάρια με χαμηλή πλώρη και ανυψωμένη πρύμνη (την εποχή εκείνη δεν χρησιμοποιούνταν ακόμη ιστία). Σύμφωνα με υπολογισμούς και πειράματα, τα κυκλαδικά πλοiάρια θα πρέπει να είχαν τα εξής χαρακτηριστικά:

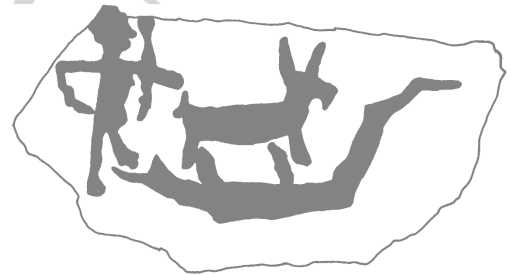
Μήκος: 15-20 μ.

Βάρος: 1,5-2,3 τόνοι

Αριθμός κωπηλατών: 20-25

Μέγιστη ταχύτητα: 10 χλμ./ώρα

Μέση ημερήσια πλεύση: 40-50 χλμ.



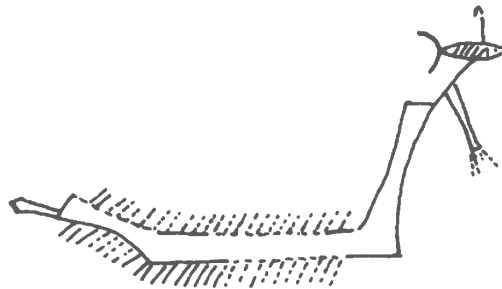
### Ναυσιπλοΐα

Λόγω των μικρών αποστάσεων, ένα κυκλαδικό πλοiάριο μπορούσε να ταξιδέψει από ένα νησί σε άλλο μέσα σε μια ημέρα. Οι πιο μακρινοί προορισμοί, όπως η Αττική ή η Κρήτη, απαιτούσαν πολυήμερα ταξίδια με ενδιάμεσους σταθμούς, ίσως και νυχτερινές πλεύσεις.

### Εμπόριο και ανταλλαγές ιδεών

Τα πρωτοκυκλαδικά πλοiάρια είχαν λίγο χώρο για μεταφορά αγαθών, γι' αυτό και το εμπόριο ήταν ακόμη μικρής κλίμακας. Ωστόσο, η ναυσιπλοΐα άνοιξε τον δρόμο για επαφές με άλλες περιοχές, μετακινήσεις ανθρώπων και ανταλλαγές ιδεών, τεχνολογίας και καλλιτεχνικών τάσεων.

Εισηγμένα κυκλαδικά ειδώλια και αγγεία, εργαλεία οψιανού, κεραμικά σκεύη και άλλα αντικείμενα έχουν βρεθεί σε διάφορες περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας, της Κρήτης και της Μικράς Ασίας. Υπάρχουν, ωστόσο, και τοπικοί τύποι ειδωλίων που απλώς παρουσιάζουν ομοιότητες με τα κυκλαδικά. Οι τύποι αυτοί αντανakλούν τον αυξανόμενο βαθμό αλληλεπιδράσεων στο Αιγαίο της 4ης και 3ης χιλιετίας π.Χ.



\*\*\*



## Ιδέες για δραστηριότητες

Με αφορμή τα ταξίδια των αρχαίων Κυκλαδιτών, τα παιδιά, σε ομάδες, θα μπορούσαν να περιγράψουν το ταξίδι ενός αρχαίου Κυκλαδίτη από τη Μήλο σε κάποιο άλλο νησί των Κυκλάδων. Σκοπός του ταξιδιού μπορεί να είναι η μεταφορά οψιανού και η ανταλλαγή του με προϊόντα από το συγκεκριμένο νησί. Η περιγραφή μπορεί να έχει μορφή ημερολογίου και να το εικονογραφήσουν με δικές τους ζωγραφιές ή να δημιουργήσουν ιστορίες comics με τις ζωγραφιές τους και να περιγράψουν με αυτόν τον τρόπο το ταξίδι τους.

Με την ευκαιρία αυτή τα παιδιά θα μπορούσαν να φτιάξουν ομοιώματα καραβιών με διάφορα υλικά.

## Προτάσεις για συζήτηση

Η εργασία αυτή έχει ως στόχο να δώσει στα παιδιά να καταλάβουν το ρόλο που έπαιξε η θάλασσα στην ανάπτυξη των Κυκλάδων της 3ης π.Χ. χιλιετίας, πως γινόταν το εμπόριο (ανταλλακτικό εμπόριο), ποιοι ήταν οι κίνδυνοι στη θάλασσα.